

**ІННОВАЦІЇ
У МУЗИЧНІЙ ОСВІТІ ТА МИСТЕЦТВІ
матеріали
XI Всеукраїнських наукових читань
здобувачів мистецької освіти**

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
ЗВО «Університет Короля Данила»
Житомирський державний університет імені Івана Франка
ДНУ «Інститут модернізації освіти»

ІННОВАЦІЇ У МУЗИЧНІЙ ОСВІТІ ТА МИСТЕЦТВІ

матеріали

**XI Всеукраїнських наукових читань
здобувачів мистецької освіти**

Рівне
2024

УДК 372.878

I 57

Інновації у музичній освіті та мистецтві: матеріали XI Всеукраїнських наукових читань здобувачів мистецької освіти, Рівне 23 травня 2024 р. / упор. Прокопович Т. Ю. – Рівне: Відок, 2024. – 46с.

Рецензенти:

Сверлюк Я. В., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету музичного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету

Толошняк Н. А., кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувачка кафедри естрадно-вокального мистецтва ЗВО «Університет Кароля Данила»

Цюряк І. О., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри мистецької освіти Житомирського державного університету ім. Івана Франка

У збірнику опубліковані науково-пошукові роботи здобувачів вищої освіти, присвячені розв'язанню актуальних проблем музичної педагогіки та музикознавства.

Відповідальність за добір фактів і викладення матеріалу несуть автори.

Схвалено до друку Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету

(Протокол №11 від 31.10.2024р.)

© СНТ ФММ РДГУ, 2024

2. Синтез мистецтв як відображення змін соціокультурного простору сьогодення : зб. матер. І Всеукр. наук.–прак. конф. здобувачів вищої освіти і молодих учених, 24–25 квітня 2024 р. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2024. 127 с.

Вознюк Софія

ФОРТЕПІАННА МУЗИКА ДЛЯ ДІТЕЙ ВОЛОДИМИРА ПТУШКІНА НА УРОКАХ МУЗИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Дослідження творчості українських композиторів сьогодні є особливо актуальним, тому що відродження та популяризація української культури – один з головних векторів формування культури українського суспільства. Зміст програм та підручників закладів мистецької та загальноосвітньої освіти сьогодні мають максимально залучити кращі здобутки українських митців. Так на індивідуальних уроках в ДМШ та ДШМ, на уроках музичного мистецтва в ЗЗСО буде звучати та вивчатись музика українських композиторів.

Тому метою нашої розвідки є вивчення та систематизація фортепіанної творчості Володимира Птушкіна задля подальшого використання їх на уроках мистецтва в початковій школі.

Із енциклопедичних джерел відомо, що Володимир Михайлович Птушкін є Заслуженим діячем мистецтв України, членом Національної спілки композиторів України, лауреатом Міжнародного конкурсу композиторів (2004, м. Санкт-Петербург), Муніципальної премії ім. І. І. Слатіна (1998 р.), Всеукраїнського конкурсу ім. В. Косенка, Премії ім. В. Косенка (2007), Премії ім. Б. М. Лятошинського (2011) [2, с. 243].

Формування його як піаніста-виконавця та композитора здійснювалося у Харківському інституті мистецтв: у 1972 році закінчив фортепіанний факультет, у 1973 році – композиторський (клас професора Д. Клебанова). У 1972-2002 роках працював музичним керівником Харківського академічного драматичного театру. З 1992 року займався педагогічною діяльністю в Харківському університеті мистецтв: з 1998 р. обіймав посаду доцента, а з 2004 р. – професора кафедри композиції та інструментовки.

Його музичні твори охоплюють майже всі музичні жанри: опера, інструментальні концерти, симфонії, камерні та хорові твори, кантати та вокальні цикли, пісні, мюзикли, театральна музика. Є у композитора і твори для дітей: опера «Дива дивні» (1986), дитячі мюзикли – «Солдат і Настуся» (1980), «Нумо, Гулівер» (1982), «Пригоди Бартеші» (1983), «Дерев'яний король» (1993) [3]. Заслужують уваги програмні мініатюри композитора В. Птушкіна «Сумна розмова», «Веселий дощик», «Коломийка», «Настирлива муха» [4].

Наведемо приклад опрацювання п'єси «Настирлива муха» на уроці музичного мистецтва в початковій школі. Ми пропонуємо ознайомити з цим твором учнів 1 класу у зв'язку з темою «Ах, метелик!... подивіться! Ось він, Ось він метушиться» за підручником А. Аристової, Н. Чен «Мистецтво» [1].

Перед першим сприйняттям музичного твору ми пропонуємо вивісити на дошку ілюстрації із зображенням метелика, павука, мухи, гусені чи черв'яка і поставити учням завдання: визначити, кого з комах змалювала музика, обрати ілюстрацію. Після прослуховування учні обирають образ та доводять свій

вибір, тим самим аналізують музику: «музика швидка», «звучить у високому регістрі», «короткі мелодії повторюються», що виглядає як «настирливість» мухи.

Після такого аналізу образу та засобів виразності музики, ми оголошуємо автора і назву твору, пояснюємо учням поняття «п'єса для фортепіано» – жанр невеликого інструментального твору.

За другим прослуховуванням ми пропонуємо учням пограти в рухливу гру «Муха»: уявно малювати рукою у повітрі траєкторію руху мухи, на кожному фразі змінювати руки, а на останній такт – один раз плеснути в долоні.

Для розвитку уяви та творчого мислення можна запропонувати учням:

- вокальну імпровізацію «Муха»: вокалізувати звук «з» за рукою диригента (роль диригента можна змінювати);
- малювання ліній з кольорових траєкторій польоту мухи під фортепіанну п'єсу В. Птушкіна «Настирлива муха».

Вважаємо доречним використати інші програмні п'єси для фортепіано В. Птушкіна. «Сумна розмова» – на уроці музичного мистецтва в першому класі з теми «Звуки і кольори», «Веселий дощик» – з теми «Зустрічаємо весну», «Коломийка» – з теми «У світі музики і барв».

Таким чином, фортепіанна творчість для дітей Володимира Птушкіна заслуговує уваги не тільки викладачів ДМШ, а й для вчителів музичного мистецтва. Його програмні п'єси для фортепіано можуть бути використані для сприймання, аналізу та інтерпретації на уроках мистецтва в початковій школі, тому що його музика розвиває навички емоційно-осмисленого сприймання музики, уяву, стимулює мисленевий процес, рухову діяльність, позитивно впливає на психоемоційний стан дитини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аристова Л., Чен Н. Мистецтво: підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: УОВЦ «Оріон», 2023. 164с.
2. Муха А. Композитори України та української діаспори: довідник. Київ: Муз. Україна, 2004. 350 с.
3. Птушкін Володимир Михайлович. Національна спілка композиторів України. URL: <https://composersukraine.org/index.php?id=1511>
4. Фортепіанні твори: навч.-метод. видання «Музична школа». 2016. №7 (93). Київ: ТОВ «Наш формат». 56 с.

Герасимчук Анастасія

ФОРТЕПІАННА ТВОРЧИСТЬ ОЛЕКСАНДРА ЗАХОДЯКІНА: ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ

В історію фортепіанної педагогіки яскраву сторінку вписали видатні композитори, які віртуозно володіли інструментом, а свою творчість адресували передусім своїм учням. Завдяки такій універсальній діяльності Роберта Шумана, Ференца Ліста, Фредеріка Шопена, Миколи Лисенка, Віктора Косенка та ін. накопичувався і вдосконалювався фортепіанний педагогічний репертуар. Ця традиція продовжує розвиватися у сьогоденні.